

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚ/ΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β

31778/24-02-2017 /β2

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37, 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Email: dfor2@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Π. Καραγιάννης
Τηλ: 2103443874
Fax: 2103442365

Προς:

τους ΕΛΚΕ των ΑΕΙ της χώρας

Θέμα: «Το νομικό πλαίσιο και η ευθύνη των διοικήσεων των ΕΛΚΕ να εκδώσουν πράξεις βεβαίωσης οφειλών για το τρέχον και τα παρελθόντα έτη βάσει του ν. 4415/2016 και της επικείμενης κοινής υπουργικής απόφασης»

Ι. Η δημιουργία για πρώτη φορά ενός αποτελεσματικού νομικού πλαισίου

Με τον ν. 4415/2016 (Α' 159/8-9-2016) «Ρυθμίσεις για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση και άλλες διατάξεις» τροποποιήθηκε η διάταξη του άρθρου 23 παρ. 3 του ν. 4009/2011 που προβλέπει την υποχρέωση απόδοσης ποσοστού επί του εισοδήματος που αποκτούν τα μέλη ΔΕΠ από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος. Στην πράξη ο ν. 4415/2016 ήρθε να συμπληρώσει τις προβλέψεις του ν. 4386/2016 (11.5.2016), ο οποίος νωρίτερα, τροποποιώντας τη διάταξη του άρθρου 23 παρ. 3 του ν. 4009/2011, προέβλεψε ότι η παράλειψη εκπλήρωσης της ως άνω υποχρέωσης απόδοσης ποσοστού στους ΕΛΚΕ συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για τον υπόχρεο. Συνολικά με τις τροποποιήσεις που επέφεραν στο επίμαχο ζήτημα της υποχρέωσης καταβολής των μελών ΔΕΠ ποσοστού από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος για πρώτη φορά θεσπίσθηκε ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο καταβολής και είσπραξης του εν λόγω ποσοστού, το οποίο καθίσταται αποτελεσματικό και λυσιτελές, χάριν των προβλέψεων του που αφορούν τόσο στους υπόχρεους όσο και στους ΕΛΚΕ.

Συγκεκριμένα, ως προς τους μεν υπόχρεους αφενός παρέχει διευκολύνσεις καταβολής και αφετέρου ανάγει την παράλειψη καταβολής σε πειθαρχικό αδίκημα. Ως προς δε τους ΕΛΚΕ αφενός οριοθετεί την ευθύνη της εκάστοτε διοίκησης των ΕΛΚΕ και αφετέρου παρέχει έναν ολοκληρωμένο μηχανισμό είσπραξης των οφειλών υποστηριζόμενο από μέσα διοικητικού καταναγκασμού.

Οι ως άνω παραπληρωματικές διατάξεις των ν. 4386/2016 και 4415/2016 έρχονται πράγματι να καλύψουν ένα κενό στο προϋφιστάμενο νομικό πλαίσιο καταβολής και είσπραξης των ως άνω οφειλών, κενό που υπήρχε ήδη από τη θέσπιση της εν λόγω υποχρέωσης με τον ν. 2530/1997 και που διαχρονικά αποτέλεσε την αιτία για τη μη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων από έναν μεγάλο

αριθμό μελών ΔΕΠ που δραστηριοποιούνταν ως ελεύθεροι επαγγελματίες, είτε ατομικώς είτε μέσω εταιρειών.

Με τις εν λόγω διατάξεις ολοκληρώνονται οι προσπάθειες του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων για να πάψει η διάταξη για τη σχετική υποχρέωση να αποτελεί «γράμμα κενό». Επιπλέον, σκοπός των ως άνω νομοθετικών ρυθμίσεων του Υπουργείου είναι η αποτελεσματική αλλά και γρήγορη εκπλήρωση των υποχρεώσεων των μελών ΔΕΠ, με απώτερη και πρόδηλη θετική συνέπεια τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των ΕΛΚΕ και κατ' επέκταση τη διασφάλιση επαρκών πόρων για την εκπλήρωση των σκοπών τους.

II. Η διάταξη του ν. 4415/2016 για τη διαδικασία και την ευθύνη είσπραξης των οφειλών

Συγκεκριμένα, η νέα διάταξη για το επίμαχο ζήτημα όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις με τους νόμους 4386/2016 και 4415/2016 έχει ως εξής:

«3. ... Οι καθηγητές και υπηρετούντες λέκτορες πλήρους απασχόλησης υποχρεούνται να αποδίδουν στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Α.Ε.Ι., όπου υπηρετούν, ποσοστό επτά τοις εκατό (7%) επί του ακαθάριστου εισοδήματος που υπάγεται στην περίπτωση θ' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Το ανωτέρω αποδιδόμενο ποσό αποτελεί πόρο του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας. Η παράλειψη εκπλήρωσης της ανωτέρω υποχρέωσης συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με την περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 23 του π.δ. 160/2008 (Α' 220).

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων καθορίζεται η διαδικασία είσπραξης ή συμψηφισμού του ποσού που περιέρχεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας, ο τρόπος και το είδος ρύθμισης της οφειλής, ο αριθμός και το είδος των ρυθμιζόμενων δόσεων, η διαδικασία είσπραξης παλαιότερων οφειλών, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα. Με όμοια απόφαση είναι δυνατό να τροποποιείται το ποσοστό επί των αμοιβών των περιπτώσεων α', γ' και θ' που συνιστά πόρο του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας.

Τα ποσά που οφείλουν, σύμφωνα με τα άρθρα 15 παρ. 1 εδάφιο α' του ν. 2817/2000, 59 περίπτωση στ' του ν. 4009/2011, 18 του ν. 4283/2014, 24 του ν. 4386/2016, οι καθηγητές και οι υπηρετούντες λέκτορες πλήρους απασχόλησης που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, είτε ατομικώς είτε μέσω εταιρείας, παραγράφονται, κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη, με την πάροδο εικοσαετίας από το τέλος του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκε ως έσοδο του οικείου ΕΛΚΕ, ενώ εισπράττονται και διεκδικούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Για τον προσδιορισμό του οφειλόμενου ως άνω ποσού οι ΕΛΚΕ μπορούν να απευθύνονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., η οποία υποχρεούται να παρέχει κάθε αναγκαίο στοιχείο σχετικό με το ύψος των εισοδημάτων των υπόχρεων από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας κατά τα κρίσιμα έτη. Οι Διοικήσεις των ΕΛΚΕ των Α.Ε.Ι. οφείλουν να προβούν στην έκδοση και κοινοποίηση πράξεων επιβολής των οφειλόμενων κρατήσεων σε βάρος των υπόχρεων για το τρέχον και τα παρελθόντα

οικονομικά έτη, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης της παρούσας παραγράφου, διαφορετικά υπέχουν ευθύνη σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για το χρονικό διάστημα που αφορά τη θητεία τους. Σε περίπτωση κατά την οποία έχουν ζητηθεί στοιχεία από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. η προθεσμία αρχίζει από την περιέλευση των στοιχείων στους Ε.Λ.Κ.Ε.. Οι οφειλές Καθηγητών και υπηρετούντων Λεκτόρων μελών εταιρειών, οι οποίες δημιουργήθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δυνάμει των ως άνω διατάξεων, υπόκεινται σε περαίωση. Η περαίωση πραγματοποιείται εφόσον υποβληθεί αίτηση περαίωσης στον οικείο ΕΛΚΕ εντός έξι (6) μηνών από τη βεβαίωση των σχετικών οφειλών. Το ποσό που πρέπει να καταβληθεί για τη συντέλεση της περαίωσης ανέρχεται στο 20% της συνολικής οφειλής που βεβαιώνεται επί του καθαρού εισοδήματος».

III. Η ερμηνεία της διάταξης

Ο νόμος προβλέπει ότι οι καθηγητές και υπηρετούντες λέκτορες πλήρους απασχόλησης υποχρεούνται να αποδίδουν στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Α.Ε.Ι., όπου υπηρετούν, ποσοστό που σήμερα ανέρχεται σε επτά τοις εκατό (7%) επί του ακαθάριστου εισοδήματος που υπάγεται στην περίπτωση θ' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Μολονότι η περ. θ' τροποποιήθηκε και πλέον γίνεται λόγος στο νόμο αντί για ελεύθερο επάγγελμα για επιχειρηματική δραστηριότητα, η εν λόγω τροποποίηση είναι απλώς και μόνο ορολογική, η δε υποχρέωση παραμένει σε ισχύ και αναλλοίωτη. Η παράλειψη εκπλήρωσης της ανωτέρω υποχρέωσης συνιστά, πλέον, και πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με την περίπτωση στ' της παρ. 1 του άρθρου 23 του π.δ. 160/2008 (Α' 220).

Το νομικό πλαίσιο είσπραξης του ως άνω ποσοστού περιγράφεται γενικά στον νόμο και χορηγείται εξουσιοδότηση στους Υπουργούς Οικονομικών και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων να ρυθμίσουν ειδικότερα ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία είσπραξης ή συμψηφισμού του ποσού που περιέρχεται στον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας. Με την ίδια εξουσιοδότηση επιτρέπεται οι ως άνω Υπουργοί να ρυθμίσουν τον τρόπο και το είδος ρύθμισης της οφειλής, τον αριθμό και το είδος των ρυθμιζόμενων δόσεων, τη διαδικασία είσπραξης παλαιότερων οφειλών, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα.

Στη συνέχεια προσδιορίζεται ο τρόπος διαμόρφωσης και προσδιορισμού του ύψους των οφειλών για κάθε έτος. Τα ποσά που οφείλονται πρέπει να υπολογιστούν σύμφωνα με τους νόμους που διαδοχικά ίσχυαν, ήτοι σύμφωνα με τα άρθρα 15 παρ. 1 εδάφιο α' του ν. 2817/2000, 59 περίπτωση στ' του ν. 4009/2011, 18 του ν. 4283/2014, 24 του ν. 4386/2016.

Σημαντική είναι η διευκρίνιση του νομοθέτη ότι οι καθηγητές και οι υπηρετούντες λέκτορες πλήρους απασχόλησης που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα οφείλουν το συγκεκριμένο ποσοστό, ανεξαρτήτως αν ασκούν ελεύθερο επάγγελμα ή ήδη επιχειρηματική δραστηριότητα ατομικώς ή μέσω εταιρείας.

Κατά παρέκκλιση από κάθε άλλη διάταξη οι ως άνω οφειλές παραγράφονται με την πάροδο εικοσαετίας από το τέλος του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκαν ως έσοδα του οικείου ΕΛΚΕ, ενώ μπορούν να εισπράττονται και να διεκδικούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. Μάλιστα για τον προσδιορισμό του οφειλόμενου ως άνω ποσού οι ΕΛΚΕ μπορούν να απευθύνονται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., η οποία υποχρεούται να παρέχει κάθε αναγκαίο στοιχείο σχετικό με το ύψος των εισοδημάτων των υπόχρεων από την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας κατά τα κρίσιμα έτη. Με τη διάταξη αυτή παρέχεται, για πρώτη φορά, για τις ανάγκες υπολογισμού του οφειλόμενου ποσού η δυνατότητα άρσης του φορολογικού απορρήτου και διασφαλίζεται η συνεργασία των ΕΛΚΕ με την αντίστοιχη Δ.Ο.Υ..

Στη συνέχεια η διάταξη προβλέπει ότι οι υφιστάμενες κατά τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης διοικήσεις των ΕΛΚΕ οφείλουν να προβούν στην έκδοση και κοινοποίηση πράξεων επιβολής των οφειλόμενων κρατήσεων σε βάρος των υπόχρεων τόσο για το τρέχον όσο και για τα παρελθόντα οικονομικά έτη, εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της προβλεπόμενης στη διάταξη κοινής υπουργικής απόφασης, διαφορετικά παραλείπουν υποχρέωση που ανάγεται στο διάστημα της θητείας τους. Η διάταξη θέτει το πλαίσιο της είσπραξης και της ευθύνης για την εν λόγω είσπραξη προβλέποντας παράλληλα ότι θα ενεργοποιηθεί με τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης.

Συνεπώς, καθίσταται σαφές ότι η έκδοση των σχετικών πράξεων για τα προηγούμενα έτη αποτελεί υποχρέωση των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης διοικήσεων των ΕΛΚΕ. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να γίνει επίκληση από τις υφιστάμενες κατά τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης διοικήσεις ΕΛΚΕ τυχόν ευθύνης προηγούμενων διοικήσεων για μη είσπραξη των σχετικών οφειλών, διότι κάτι τέτοιο προδήλως θα αντέβαινε και στο άρθρο 7 του Συντάγματος.

Σε περίπτωση μη έκδοσης των πράξεων αυτών μέχρι τη λήξη της θητείας τους οι υφιστάμενες κατά τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης διοικήσεις των ΕΛΚΕ φέρουν κάθε είδους ευθύνη σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, διότι παραλείπουν υποχρέωση που ανάγεται στο διάστημα της θητείας τους. Τούτο βέβαια ουδόλως σημαίνει ότι θα απαλλάσσονται οι επόμενες διοικήσεις των ΕΛΚΕ. Μετά τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης αποτελεί ευθύνη της εκάστοτε διοίκησης των ΕΛΚΕ να προβαίνει στην έκδοση πράξεων για όλες τις εκκρεμείς οφειλές των προηγούμενων ετών καθώς και για τις οφειλές του τρέχοντος έτους εφόσον έχουν γεννηθεί και μπορούν να προσδιοριστούν βάσει των οριζόμενων στην κοινή υπουργική απόφαση.

Σύμφωνα με τη νέα διάταξη σε περίπτωση κατά την οποία έχουν ζητηθεί στοιχεία από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. η προθεσμία των έξι μηνών για την έκδοση της σχετικής πράξης βεβαίωσης της οφειλής αρχίζει από την περιέλευση των ζητηθέντων στοιχείων από τη Δ.Ο.Υ. στον οικείο Ε.Λ.Κ.Ε.. Η ρύθμιση αυτή έχει σκοπό να εξαρτήσει τη γέννηση ευθύνης από την υπέρβαση της αντικειμενικής δυσκολίας συλλογής των αναγκαίων οικονομικών στοιχείων του υπόχρεου.

Με τα τελευταία εδάφια ορίζεται ότι οι οφειλές Καθηγητών και υπηρετούντων Λεκτόρων μελών εταιρειών, οι οποίες δημιουργήθηκαν μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δυνάμει των ως

άνω διατάξεων, υπόκεινται σε περαίωση. Δικαιολογητικός λόγος θέσπισης της εν λόγω διάταξης είναι η διασκέδαση της δημιουργηθείσας αμφιβολίας σχετικά με την υποχρέωση των καθηγητών για απόδοση του συγκεκριμένου ποσοστού στην περίπτωση που ήταν μέλη σε εταιρείες.

Με τη διαδικασία της περαίωσης επιδιώκεται καταρχήν η άμεση είσπραξη των οφειλών των πανεπιστημιακών αυτής της κατηγορίας, οι οποίοι χωρίς ρητή νομοθετική πρόβλεψη πρακτικώς εξαιρέθηκαν από την εν λόγω υποχρέωση. Τέτοια εξαίρεση δεν συνάγεται ούτε από τη νομοθεσία ούτε από τις συνταγματικές διατάξεις αλλά ούτε και από τη νομολογία, σύμφωνα με την οποία η εν λόγω απόδοση στον ΕΛΚΕ έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα (ΣτΕ 3299/2014, σκ. 11, 12).

Τέλος, προβλέπεται ότι η περαίωση πραγματοποιείται εφόσον υποβληθεί αίτηση περαίωσης στον οικείο ΕΛΚΕ εντός έξι (6) μηνών από τη βεβαίωση των σχετικών οφειλών. Το ποσό που πρέπει να καταβληθεί για τη συντέλεση της περαίωσης ανέρχεται στο 20% της συνολικής οφειλής που βεβαιώνεται επί του καθαρού εισοδήματος.

IV. Η επικείμενη κοινή υπουργική απόφαση

Με την ως άνω ερμηνευόμενη διάταξη οριοθετείται και αποσαφηνίζεται για πρώτη φορά το νομικό πλαίσιο και η ευθύνη των διοικήσεων των ΕΛΚΕ, των υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης, των μεταγενέστερων, αλλά και η έλλειψη ευθύνης των προηγούμενων διοικήσεων.

Η σχετική κοινή υπουργική απόφαση, η οποία έχει τύχει αρχικής επεξεργασίας από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, βρίσκεται σε τελικό στάδιο επεξεργασίας από το Υπουργείο Οικονομικών. Εφιστούμε την προσοχή στις υφιστάμενες διοικήσεις των ΕΛΚΕ ότι αμέσως μετά τη δημοσίευση της σχετικής υπουργικής απόφασης και εντός του επόμενου εξαμήνου οι ΕΛΚΕ θα πρέπει να προβούν στην αντιμετώπιση όλων των εκκρεμών οφειλών που έχουν δημιουργηθεί μέχρι σήμερα προβαίνοντας στην έκδοση των αντίστοιχων πράξεων βεβαίωσης.

Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων θα σταθεί αρωγός στις προσπάθειες των ΕΛΚΕ να αντιμετωπίσουν τις εκκρεμότητες των παρελθόντων ετών προκειμένου να επιλυθεί το ακανθώδες αυτό ζήτημα που ταλανίζει επί σειρά ετών την πανεπιστημιακή κοινότητα.

Ο Γενικός Γραμματέας

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΠΑΝΤΗΣ